

**ძირითადი მოდერნული მახასიათებლების
პოსტმოდერნული ტრანსფორმაციები**

**POSTMODERN TRANSFORMATIONS OF THE KEY
MODERN FEATURES**

აკაკი ყულიჯანიშვილი

Akaki kulidjanishvili

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
Faculty of Humanities

საკვანძო სიტყვები: კანონმდებელი გონება, ინტერპრეტატორული
გონება, ონტოლოგიური ნიჰილიზმი, იერარქია, ანარქია
Keywords: Legislative mind, Interpretive mind, Ontological nihilism,
Hierarchy, Anarchy

კულტურაში მიმდინარე პროცესებზე რეფლექსიისას თანამედროვე ფილოსოფიურ ლიტერატურაში არსებობს განსხვავებული პოზიციები. ერთნი ამბობენ, რომ კულტურა პოსტმოდერნულია, ხოლო მეორენი – მოდერნულობა არ დასრულებულა.

ჩვენი მოხსენების ინსპირაციის წყაროს წარმოადგენს იბნ ჰასანის ცნობილი სტატია პოსტმოდერნის კონცეფციისაკენ. ამ მრავალმხრივ საინტერესო სტატიას ახლავს ცხრილი, რომელშიც ნაჩვენებია მოდერნული მახასიათებლების ტრანსფორმაცია პოსტმოდერნში. თუმცა ცხრილი ძალზე სქემატურია, ამიტომ ჩვენი მოხსენების მიზანია ამ სქემაში მოცემული მოდერნული მახასიათებლების პოსტმოდერნულად გარდაქმნის საფუძვლების მოძიება და განმარტება, თუ რამ განაპირობა ასეთი ტრანსფორმაცია.

ჩვენი აზრით, ჰასანის ამ სქემის განმარტებისათვის საჭიროდ მიგვაჩნია მივუთითოთ იმ ფუნდამენტურ მახასიათებლებზე, რომლებიც განაპირობებენ მოდერნის დასრულებას და რომელთა საფუძველზეც შესაძლებელი იქნება ვაჩვენოთ სქემაში მოცემული ცნებების ტრანსფორმაციის საფუძვლები.

პოსტმოდერნის ძირითადი მახასიათებელია:

1. კანონმდებელი გონების ჩანაცვლება ინტერპრეტატორული გონებით.

2. ონტოლოგიური ნიჰილიზმი.

3. ჭეშმარიტების პროექტის დასასრული.

4. მეტაფიზიკის უარყოფა და მისი ჩანაცვლება ირონიით.

მიგვაჩნია, რომ აღნიშნული ცხრილის ინტერპრეტაციისა და განმარტებისათვის ზემოთ მითითებულ მახასიათებლებთან ერთად უნდა იქნას გათვალისწინებული სინამდვილის იერარქიული წყობის ჩანაცვლება ანარქიული მოდელით.

სინამდვილის იერარქიული მოდელი შეიქმნა ჯერ კიდევ პლატონის ფილოსოფიაში, რაც გულისხმობდა სინამდვილის ისეთ სტრუქტურირებას, რომლის მიხედვითაც სინამდვილის მოვლენათა ესა თუ ის რიგი მაღლა დგას მოვლენათა სხვა რიგზე. პლატონის ფილოსოფიის ეს მოდელი გაზიარებული იქნა ქრისტიანული მსოფლმხედველობის მიერ. თუ პლატონის ფილოსოფიაში ნამდვილი არსებობა მიეწერებოდა იდეათა სამყაროს, ხოლო გრძნობადი სამყარო იდეათა სამყაროს აჩრდილს წარმოადგენდა და ამდენად ნაკლოვანი იყო და სინამდვილის იერარქიულ შკალაზე შესაბამისი ადგილი ეკავა, ქრისტიანული მსოფლმხედველობის

მიერ იდეათა სამყარო ჩანაცვლდა იმქვეყნიური სამყაროთი, ხოლო გრძნობადი სამყარო ამქვეყნიურის ცნებებით. იგივე პრინციპი შენარჩუნდა სციენტისტურ-პოზიტივისტური აზროვნების მიერაც. აქ მიზებშედგობრივი კავშირის ცნებებმა ჩანაცვლეს ზემოთ ნახსენები ცნებები.

პირველი თვალსაზრისი, რომელიც დაუპირისპირდა სინამდვილის იერარქიულ მოდელს, იყო ნიცშეს ფილოსოფია, რომლის მიხედვითაც, არ არსებობს ბოლოვადი სიდიდეები, ყველაფერი განიცდის ცვალებადობას და მოძრაობას. ამდენად სინამდვილის იერარქიულ წყობაზე საუბარი იცვლება სინამდვილის ანარქიული მოდელით.

ზემოთ ჩამოთვლილი პოსტმოდერნის ძირითად მახასიათებლებზე დაყრდნობით, შესაძლებელია ჩვენ მიერ დასახელებული ცხრილის ოპოზიციების ანალიზი. ასე მაგალითად:

მიზანი - თამაში

ჩანაფიქრი - შანსი

ოსტატობა - ლოგოსი

გამოფიქულობა - დემილი

და სხვ. ასეთი წყვილი აღნიშნულ ცხრილში სულ ოცდახუთამდეა.

ლიტერატურა:

ჰასანი, ი. (2008). პოსტმოდერნიზმის კონცეფციისაკენ. არტიფაქტი. თბილისი.

There are different positions in modern philosophical literature when reflecting on current processes in culture. Some say, that culture is post-modern, others believe – modernity is not over.

The source of inspiration for our report is Ibn Hassan’s famous article on the concept of postmodernism. This multifaceted interesting article is accompanied by a spreadsheet, where the transformation of modern features into postmodern is shown. The table, however, is very schematic, is therefore the purpose of our report find and explain the basics of post-modern transformation of the modern features given in this scheme, if things led to such a transformation.

In our opinion, to explain this scheme of Hassan, we need to point out those fundamental features, which lead to the completion on modernity

and on the basis of which it will be possible to show the basics of transformation of the concepts given in the diagram.

key features of postmodernism are:

1. Replacing the legislative mind with the interpretive mind.
2. Ontological nihilism.
3. The end of the project of truth.
4. Denial of metaphysics and its replacement by irony.

We consider, that for the interpretation and explanation of the above table in addition to the above characteristics should be considered replacing the hierarchical set of reality with the anarchic model.

A hierarchical model of reality was created as far back as Plato's philosophy, which implied such a structuring of reality, according to which this or that series of events of reality stands above another series of events. This model of Plato's philosophy was shared according to the Christian worldview. If real existence in Plato's philosophy was attributed to the world of ideas, and the sensible world was the ghost of the world of ideas and was thus flawed and occupied a proper place on the hierarchical scale of reality, the world of ideas has been replaced by the underworld by the Christian worldview, and the tangible world by the notions of the world. The same principle was maintained according to Scientist-Positivist thinking. Here the concepts of causal connection have replaced the concepts mentioned above.

The first view that challenged the hierarchical model of reality, was Nietzsche's philosophy, according to which there are no finite quantities, everything experiences variability and movement. Thus the talk of a hierarchical order of reality is replaced by an anarchic model of reality.

Based on the basic characteristics of the postmodern listed above it is possible to analyze the table oppositions named by us. So for example:

The aim – The game

Intention – Chance

Mastery – Logos

Exhaustion – Silence

And so on. There are up to twenty-five such pairs in the table above.

References:

Hassan, I. (2008). *postmodernizmis konceptcişken. artipakṭi* [Towards the Concept of Postmodernism. Artifact (in Georgian language)]. Tbilisi.